

สารานุกรมวัฒนธรรมไทย ภาคเหนือ

เล่ม ๕

คอยหลวง, อุทยานแห่งชาติ - ทองดี โปธิยอง, นาง

จัดพิมพ์เนื่องใน

พระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ

๕ ธันวาคม ๒๕๔๒

สารบัญ

คอยหลวง, อุทยานแห่งชาติ	๒๑๕๙	ด้ามไม้ (หน้าไม้)	๒๒๑๗
คอยหล่อ, กิ่งอำเภอ	๒๑๕๙	ด้าย, ดอก (ดอกหงอนไก่)	๒๒๑๘
ค้อย (ชอบกิน, ชอบพูด)	๒๑๖๑	ดำรงค์ ชัยเพ็ชร, นาย	๒๒๒๐
คั้ง (จมูก)	๒๑๖๑	ดำรงราษฎร์สงเคราะห์, โรงเรียน	๒๒๒๑
คั้ง (ขี้เถ้า)	๒๑๖๒	คำหั่ว (สระผม, คาระวะผู้มีพระคุณ)	๒๒๒๒
คั้ง	๒๑๖๓	คำหั่วแม่ครัว (คาระวะแม่ครัว)	๒๒๒๗
คั่น, ป่า	๒๑๖๓	ค้ำ (ผีด้า, ค้ำม)	๒๒๒๗
คับ	๒๑๖๓	ค้ำพร้าวโคต, หมื่น	๒๒๒๘
คับภัย, วัด	๒๑๖๔	คิน	๒๒๒๘
คัษกรปลาศ, นายพันเอกพระยา	๒๑๖๕	คินทนไฟ	๒๒๒๙
ค้ำ	๒๑๖๕	คินสำหรับงานเซรามิกในล้านนา	๒๒๒๙
คาบ	๒๑๖๗	คินก็/คินจี (ก้อนอิฐ)	๒๒๓๔
คาบน้ำฟ้า	๒๑๗๐	คินขอ (กระเบื้องดินเผาใช้มุงหลังคา)	๒๒๓๖
คาบสร้อยชัย	๒๑๗๓	คิมนา (ปลุกซ่อมข้าวกล้า)	๒๒๓๖
คาราติเรกรัตน์, เจ้า	๒๑๗๔	คิลกนพรัฐ กรมหมื่นสรรควิไสยนรบดี, พระบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้า	๒๒๓๖
คารารัตน์ ณ ลำพูน, คุณเจ้า	๒๑๗๔	คืด	๒๒๓๘
คารารัตน์, พระราชชายาเจ้า	๒๑๗๕	คืดป่าขาม (การละเล่น)	๒๒๓๘
คาราวิทยาลัย, โรงเรียน	๒๑๘๓	คืดเม็ดป่าขามเข้าซอ (การละเล่น)	๒๒๓๘
ดาว	๒๑๘๖	คืดปลี	๒๒๓๙
ดาวควัน (ดาวหาง)	๒๒๐๐	คืดมน้ำสัจจะ (พิธีกรรม)	๒๒๓๙
ดาวประกาย	๒๒๐๒	คืดนหัว (คืดนพิน)	๒๒๔๒
ดาวพิดาน	๒๒๐๓	คืด (การทำนาย)	๒๒๔๓
ดาวดิงส์	๒๒๐๔	คืดหินเงินหีบคำ คืด คูดำเนตอจารย์	๒๒๗๒
ดาวดิงษ์, วัด	๒๒๑๑	คืด	๒๒๗๒
ดาวเรือง, เจ้าราชวงศ์ คืด คาราติเรกรัตน์, เจ้า	๒๒๑๑	คืด (กระคูด)	๒๒๗๓
ดาววีไถน้อย	๒๒๑๒	คืดกชาย (ตำแหน่ง)	๒๒๗๔
ค่าน	๒๒๑๔	คืดง (ระฆัง)	๒๒๗๕
ค่านศุลกากรแม่สาย	๒๒๑๕	คืดชานชิต, พระยา	๒๒๗๗
ค้ำม	๒๒๑๕	คืดนชัย, อำเภอ	๒๒๗๗
ค้ำมเข้า (ไม้คนข้าวเหนียว)	๒๒๑๖	คืดยว (หัวเทียนยอดเสา)	๒๒๗๘
ค้ำมมุย (ค้ำมขวาน)	๒๒๑๗		

เดือ, ป่า (ลูกเดือย)	๒๒๗๙	ตลาด	๒๓๐๘
เดือ (มะเดือ)	๒๒๘๐	ตลาดควโรรส	๒๓๐๘
เดือเกลี้ยง	๒๒๘๐	ตลุนมิน (ชื่อกษัตริย์พม่า)	๒๓๐๙
เดือดิน	๒๒๘๑	ตวงเต็น (เครื่องมือจับปลา)	๒๓๑๐
เดือปล้อง	๒๒๘๑	ตอ	๒๓๑๐
เดือหลวง	๒๒๘๑	ตอเฟือง (ตอข้าว, ชังข้าว)	๒๓๑๐
เดือด	๒๒๘๑	ต้อ	๒๓๑๒
เดือน	๒๒๘๒	ต้อแพ, วัด	๒๓๑๓
เดือนก้า (เดือนที่ต้องควบคุมกิจกรรม)	๒๒๘๔	ตอก	๒๓๑๔
เดะหางมอ (ทำให้ครกกระเดื่องมีเสียงถี่เร็ว)	๒๒๘๔	ตอง	๒๓๑๗
แดด	๒๒๘๔	ตองกล้วยงำเครือ	๒๓๑๙
โด	๒๒๘๕	ตองกายทุ่งล้อม, วัด	๒๓๑๙
โดเก้าหลัก (การละเล่น)	๒๒๘๕	ต่องสู้ (ชนเผ่า)	๒๓๒๐
โดล่า (การละเล่น)	๒๒๘๖	ต้อง (กระแทก)	๒๓๒๒
โดดเชือก (การละเล่น)	๒๒๘๖	ต้องหำงัว (ตอนวัว)	๒๓๒๒
โดดหนังว่อง (การละเล่น)	๒๒๘๗	ต้องคู่ย ต้องมอ (นิทาน)	๒๓๒๓
ดก (มอบหมาย)	๒๒๘๙	ดอดไก่ป่า (เครื่องใช้จับไก่ป่า)	๒๓๒๓
ดกกล้า (โยนกระจายมัดข้าวกล้า)	๒๒๙๐	ดอน	๒๓๒๔
ดกคั่นไม้ (พยาธิ-โรคภัย)	๒๒๙๐	ด้อมต็อก, หย้า/ตอมทอก, ป่า	๒๓๒๔
ดกโต (ตุ๊กแก) คูที่ ทกโท	๒๒๙๑	ตะคริว	๒๓๒๕
ดกธัมม์ (มอบหมายคัมภีร์ให้รับผิดชอบ)	๒๒๙๑	ตะโค้ง, พระธาตุ (พระเจดีย์ชเวดากอง-พม่า)	๒๓๒๖
ดง	๒๒๙๑	ตะโปทาราม, วัด	๒๓๒๘
ดดหมา, หย้า	๒๒๙๒	ตะหล้อม, ดอก	๒๓๓๐
ด้นคร้วทาน (เครื่องไทยทาน)	๒๒๙๒	ตะไหลแก้ว, ดอก	๒๓๓๑
ด้นกระบอกใหญ่	๒๒๙๘	ดักบาตรเทโว	๒๓๓๒
ด้นกอก, วัด	๒๒๙๘	ดั่ง (ยางไม้)	๒๓๓๒
ด้นแก้ว, วัด คูที่ อินทราวาส, วัด	๒๒๙๘	ดั่งฉนิกปัจจเวกขณปาฐะ	๒๓๓๓
ด้นแงะ, วัด	๒๒๙๘	ดั่ง (ที่นั่ง, ที่รอง)	๒๓๓๔
ด้นแหลง, วัด	๒๓๐๐	ดั่งเข้าแรก (ที่วางเครื่องสังเวทินนา)	๒๓๓๔
ดบป่าผาบ (ทำต่อสู้อด้วยมือเปล่า)	๒๓๐๒	ดั่งงัก (บัลลังก์)	๒๓๓๔
ดัม	๒๓๐๕	ดั่งชอยฮยา (ม้านั่งสำหรับการหันยาสูบ)	๒๓๓๔
ดัมส้ม (อาหาร)	๒๓๐๕	ดั่งเทียน (เชิงเทียน, ราวเทียน)	๒๓๓๕
ดรอน, อำเภอ	๒๓๐๖	ดั่งแว่น (โต๊ะเครื่องแป้ง)	๒๓๓๖

ตั้งหม้อ (ที่รองหม้อน้ำ)	๒๓๓๖	ดาเหิง (ตะแกรง)	๒๓๓๖
ตั้งโย (ชื่อไม้เครื่องบนหลังคา)	๒๓๓๗	ดาแหลว (เฉลว)	๒๓๓๖
ตั้ง (เริ่ม, ต่อ)	๒๓๓๗	ดาแหลวเจ็ดชั้น	๒๓๓๗
ตั้งกว้าง (ตอกกว้าง-ลือกว้าง)	๒๓๓๗	ดาแหลวแม่หม้าย	๒๓๓๗
ตั้งไก่ (ต่อไก่-ส่อไก่)	๒๓๓๗	ดาแหลวแรกนา	๒๓๓๗
ตั้งขัน (เริ่มพิธีไหว้ครูอาจารย์)	๒๓๓๘	ดาแหลวชัก	๒๓๓๘
ตั้งเข้า (ผู้ประกอบพิธีกรรม)	๒๓๓๙	ดาแหลวหมุน	๒๓๓๘
ตั้งไข่ (เด็กเริ่มหัดเดิน)	๒๓๓๙	ดาไม้ตีต (การละเล่น)	๒๓๓๘
ตั้งเค้า (เริ่มต้น)	๒๓๔๐	ดาไม้โต (การละเล่น)	๒๓๔๐
ตั้งจำ (ใช้ขอจับปลาร่วมกันหลายคน)	๒๓๔๐	ดาปู, ป่า	๒๓๔๑
ตั้งธัมม์หลวง (เทศน์มหาชาติ)	๒๓๔๐	ดาเสือ, ป่า	๒๓๔๑
ตั้งเหง้า (เริ่มปฏิสนธิ)	๒๓๕๐	ดาเหิน, ดอก (ดอกมหาหงส์)	๒๓๔๒
ตัจฉกสูภระ	๒๓๕๗	ดาไหล กันทะจัน, นาย	๒๓๔๓
คัมหังกร, พระเจ้า	๒๓๕๘	ด่า (ส่วนที่มอบหมายให้รับผิดชอบ)	๒๓๔๔
คัต	๒๓๕๘	ด้าคำ ยาวิชัย	๒๓๔๔
คัตผี/คัตพราย	๒๓๕๘	ดาก, จังหวัด	๒๓๔๗
คัตพราย (คัตสัมพันธ์วิญญาณร้าย)	๒๓๕๙	ดากลินมหาราช, อุทยานแห่งชาติ	๒๓๕๓
คัตสวย (คัตสัมพันธ์สามภรรยา)	๒๓๖๐	ดาง (สัตว์-ภาชนะใช้ตวงเมล็ดพืช)	๒๓๕๔
คัน, ป่า (คันไม้) ดูที่ ทัน, ป่า (คันพุทธา)	๒๓๖๐	ด่าง (บรรทุก)	๒๓๕๔
คัว (อักษร)	๒๓๖๐	ด่างเหมียง (กระซู่ใส่เหมียง)	๒๓๕๖
คัวไทนิเทศ	๒๓๖๒	ด่างหอมต่อ (ถายข้าวมรุปายาส)	๒๓๕๖
คัวฝักขาม	๒๓๖๒	ด่างหูคำ (ตุ้มหูทองคำ)	๒๓๕๗
คัวเมือง	๒๓๖๓	ดาด (ระดับชั้น)	๒๓๕๗
คัวเพ็ง (สัตว์ประจำปีเกิด/นักษัตร)	๒๓๖๕	दान (พืช)	๒๓๕๗
คัวเหงา (ลายปูนปั้น)	๒๓๗๐	दानเหลื่อง (พืช)	๒๓๕๘
ดา	๒๓๗๐	ดาบทา (คราดไม้-เครื่องใช้)	๒๓๕๘
ดา, ศาสนาจารย์ หนาน	๒๓๗๑	ตามเทียน (จุดเทียน-พิธีกรรม)	๒๓๕๘
ดาบอดสองสหาย (นิทาน)	๒๓๗๒	ดาย	๒๔๐๐
ดากล้า (แปลงหวานกล้า)	๒๓๗๓	ดายกลม (ดายหังกลม)	๒๔๐๓
ดาลาง (ลานนวดข้าว)	๒๓๗๓	ดายจาน (ไม้ย่นต้นดายเป็นกลุ่ม)	๒๔๐๔
ดาพาบ (เขียดตะปาด)	๒๓๗๔	ดายผาก (อัมพาด)	๒๔๐๔
ดาหิง (สวิง)	๒๓๗๕	ดายพราย (ดาอย่างซ้าๆ)	๒๔๐๔
ดาหีบ (ไม้หนับ)	๒๓๗๕	ดายฟ้าผ่า	๒๔๐๔

ตั๋ย (รั้ว, เข็มขัด)	๒๔๐๔	ตำนานพระธาตุหริภุญชัย	๒๔๔๔
ตั๋ยเข้า (ลักษณะการกองฟอนข้าว)	๒๔๐๕	ตำนานพระธาตุนันทน์แขวน	๒๔๔๕
ตาล (พืช)	๒๔๐๕	ตำนานพระบาทเขารังรุ้ง	๒๔๔๗
ดาว (พืช)	๒๔๐๕	ตำนานพระบาทยางวิด	๒๔๔๘
ตำ	๒๔๐๖	ตำนานพระบาทสี่รอย	๒๔๔๙
ตำกึ่ง (อาหาร)	๒๔๐๗	ตำนานพระบาทสี่รอย หรือ พระบาทรังรุ้ง	๒๔๕๐
ตำเทา (อาหาร)	๒๔๐๘	ตำนานพระบาทอันมีในหาดผาคำ	๒๔๕๑
ตำบักกล้วยเทศ (ส้มตำ-อาหาร)	๒๔๐๘	ตำนานพระสิลา วัดเชียงมั่น	๒๔๕๑
ตำบ่าเขือ (ตำมะเขือ)	๒๔๐๘	ตำนานพระสิงห์	๒๔๕๓
ตำบ่าคีน (ส้มตำกระท้อน)	๒๔๐๘	ตำนานพื้นเมืองเชียงใหม่	๒๔๕๓
ตำบ่าถั่ว (ถั่วถั่ว)	๒๔๐๙	ตำนานฟ้าสมิงคำหลวง	๒๔๕๙
ตำบ่าม่วง (ตำมะม่วง)	๒๔๐๙	ตำนานมงคลสูตร	๒๔๖๐
ตำบ่าหนูน (ตำหนูน)	๒๔๐๙	ตำนานมหาญาณคัมภีร์	๒๔๖๑
ตำบ่าโอ (ตำส้มโอ)	๒๔๑๐	ตำนานม่อนพระยาแซ่	๒๔๖๔
ตำข่อน (ธงตะขาบแบบไทใหญ่)	๒๔๑๐	ตำนานมังราย เชียงใหม่ เชียงตุง	๒๔๖๗
ตำนาน	๒๔๑๒	ตำนานมุลละโลก	๒๔๖๘
ตำนานกรณีย์เมตตสูตร	๒๔๑๖	ตำนานเมืองแกนเชียงดาว	๒๔๗๑
ตำนานเกศา ๕ เส้น และพระบาทเจ้ารังรุ้ง	๒๔๑๖	ตำนานเมืองงาว	๒๔๗๑
ตำนานจอมทองหลวง	๒๔๑๗	ตำนานเมืองเชียงตุง	๒๔๗๒
ตำนานเชียงใหม่ปางเดิม	๒๔๑๘	ตำนานเมืองฝางและอ่างสลุงเชียงดาว	๒๔๗๕
ตำนานดอยเก็ง	๒๔๒๒	ตำนานเมืองยอง	๒๔๗๗
ตำนานดาวช้าง	๒๔๒๓	ตำนานเมืองลอง	๒๔๗๙
ตำนานเทวดอันเอาคนเข้าถ้ำเมืองละพูน	๒๔๒๔	ตำนานเมืองสุวรรณโคฒ์คำ	๒๔๘๐
ตำนานนางจามเทวี	๒๔๒๕	ตำนานแม่ธรณี	๒๔๘๑
ตำนานพระแก้ว	๒๔๒๘	ตำนานแม่ระมิงไชย	๒๔๘๑
ตำนานพระแก้วดอนเต้า	๒๔๒๘	ตำนานละแวก	๒๔๘๔
ตำนานพระจันทร์	๒๔๓๐	ตำนานรัตนสูตร	๒๔๘๕
ตำนานพระเจ้าเลียบโลก	๒๔๓๐	ตำนานลำพูน	๒๔๘๗
ตำนานพระเจ้าให้	๒๔๓๕	ตำนานวัดป่าแดงเชียงตุง	๒๔๘๙
ตำนานพระญาณมิกิราช	๒๔๓๗	ตำนานวัดพระธาตุจอมพิง	๒๔๙๔
ตำนานพระธาตุช่อแฮ	๒๔๓๙	ตำนานวัดพระธาตุปู่ปอ	๒๔๙๕
ตำนานพระธาตุดอยตุง	๒๔๔๐	ตำนานวัดพระธาตุศรีดอนแก้ว	๒๔๙๕
ตำนานพระธาตุศรีดอนคำ	๒๔๔๒	ตำนานสิงหนวัติกุมาร	๒๔๙๖

ตำนานสี่เกลอ	๒๔๙๗	ตีกับ (การละเล่น)	๒๕๒๖
ตำนานสุวรรณคำแดง	๒๔๙๗	ตีกะโหล่ง (การละเล่น)	๒๕๒๗
ตำนานโสฬสนครา	๒๕๐๐	ตีไก่ (การละเล่น)	๒๕๒๗
ตำนานองคฺุลิมาลปริตร	๒๕๐๓	ตี (การละเล่น)	๒๕๒๘
ตำนานอาฎานาฎิยปริตร	๒๕๐๓	ตี้น	๒๕๒๘
ตำแน้ (เนื้อทราย-สัตว์)	๒๕๐๔	ตี้นกา (ไล่ประทีป)	๒๕๓๐
ตำรวจ	๒๕๐๔	ตุ้/ตุ้เจ้า ตุ้ที่ ๆ/ตุ้เจ้า (ภิกษุ)	๒๕๓๑
ตำรวจจับขโมย (การละเล่น)	๒๕๐๔	ตุ้ง ตุ้ที่ ๆ	๒๕๓๑
ตำรวจภูธร ๕ ตำปาง, โรงเรียน	๒๕๐๔	ตุ้ง, คอย	๒๕๓๑
ตำราชาแก้ ๕ ต้น	๒๕๐๕	ตุ้งคบุรี (เชียงตุ้ง)	๒๕๓๒
ตำแหน่งพระสงฆ์ : การจัดระเบียบคณะสงฆ์	๒๕๐๖	ตุ้ง (พืช)	๒๕๓๒
ของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยา		ตุ้งทิละ (ชาดก)	๒๕๓๓
วชิรญาณวโรรส		ตุ้ม (เม็ดที่ขึ้นตามผิวหนัง)	๒๕๓๔
ตุ้ง (พัฒนาเครื่องดนตรี)	๒๕๐๖	ตุ้ม (อิฐ-เครื่องมือจับปลา)	๒๕๓๕
ตุ้ด	๒๕๐๙	ตุ้มงาไหว	๒๕๓๖
ตุ้ถึ	๒๕๐๙	ตุ้ดกชาดก	๒๕๓๖
ตุ้ปฎกสังฆราช, พระมหา	๒๕๑๐	ตุ้สสิตา/ตุ้สิต	๒๕๓๗
ตุ้ปฎกะ	๒๕๑๑	ตุ้ก (ตัวตุ้ด)	๒๕๓๘
ตุ้รัจฉาน	๒๕๑๒	ตุ้้น, บ่า (กระท้อน-พืช)	๒๕๓๘
ตุ้ริตวิจจชาดกะ (ชาดก)	๒๕๑๒	ตุ้ (กระทำด้วยไสยศาสตร์)	๒๕๓๙
ตุ้ลมภูริชาดกะ (ชาดก)	๒๕๑๓	ตุ้ด (หวุด-ใช้เป่าให้สัญญาณ)	๒๕๔๐
ตุ้โลกจุฑาเทวี, นาง	๒๕๑๓	ตุ้บ (กระท่อม)	๒๕๔๐
ตุ้โลกราช, พระเจ้า	๒๕๑๔	ตุ้บกัันนกกวัก	๒๕๔๐
ตุ้สธมคณูปสัมปทา	๒๕๑๕	ตุ้บกาต (เพิงขายของ)	๒๕๔๑
ตุ้สธจันทกุมาร (นิทาน)	๒๕๑๖	ตุ้บพามเพียง (เพิงหลังคาราบ)	๒๕๔๑
ตุ้สธเสรวัดตุ้ (ชาดก)	๒๕๑๖	ตุ้บเพือง (เพิงทำด้วยฟางข้าว)	๒๕๔๒
ตุ้สธสะ, พระเจ้า (๑)	๒๕๑๗	ตุ้บเสื่อบ้าน (หอเทพารักษ์ประจำหมู่บ้าน)	๒๕๔๒
ตุ้สธสะ, พระเจ้า (๒)	๒๕๑๗	ตุ้บหนูนโคโน (เพิงที่หนูนด้วยท่อนไม้)	๒๕๔๓
ตุ้	๒๕๑๙	ตุ้บหมาแหงน (เพิงหมาแหงน)	๒๕๔๓
ตุ้เข้า (ขนาดข้าว)	๒๕๑๙	ตุ้บห้างนา (เพิงพักในทุ่งนา)	๒๕๔๔
ตุ้ฝาย (ซ่อมฝายกั้นน้ำ)	๒๕๒๑	ตุ้บอย่างร้างเรือน (เรือนซั้คราว)	๒๕๔๔
ตุ้มีด (ทำมีด)	๒๕๒๒	เต้งถึง (กลอง, ตะโพน)	๒๕๔๕
ตุ้เหล็ก	๒๕๒๔	เตโชยาโม (ชาดก)	๒๕๔๘

เดมียชาดก	๒๕๕๓	แดน	๒๕๙๕
เดา	๒๕๕๔	แดนแห้วน	๒๕๙๕
เดากูป (เดาเผา)	๒๕๕๔	แต้ม (เขียน, วาดลาย)	๒๕๙๕
เดานีค (เดารีด)	๒๕๕๕	แตะ (แผงไม้ไผ่)	๒๕๙๕
เดาพุง (เดาขนาดใหญ่)	๒๕๕๕	แตะกบ (แผงใช้ตีกบ)	๒๕๙๖
เดาวง	๒๕๕๖	แตะยา (แผงใช้ตากยาสูบ)	๒๕๙๗
เดาดอยโตน (แหล่งโบราณคดี)	๒๕๕๖	โตโป่ง (การละเล่น)	๒๕๙๗
เดาดันจ๊าก (แหล่งโบราณคดี)	๒๕๕๗	โต (ชื่อชนเผ่า) คูที่ ไท	๒๕๙๘
เดาดันแหน (แหล่งโบราณคดี)	๒๕๕๗	โต้วราว (การละเล่น)	๒๕๙๘
เดาทุงโห่ง (แหล่งโบราณคดี)	๒๕๕๘	โต๊ (คบไฟ)	๒๕๙๘
เดาบ้านต้นกอก (แหล่งโบราณคดี)	๒๕๕๙	โต๊กบ (จุดคบไฟจับกบ)	๒๕๙๘
เดาบ้านท่ากาน (แหล่งโบราณคดี)	๒๕๕๙	โต๊ปลา (จุดคบไฟจับปลา)	๒๕๙๙
เดาบ้านบ่อสวก (แหล่งโบราณคดี)	๒๕๕๙	โต๊แมงนูน (จุดคบไฟจับแมลงชนิดหนึ่ง)	๒๕๙๙
เดาบ้านแม่เตาไห (แหล่งโบราณคดี)	๒๕๖๑	โต๊ร	๒๖๐๐
เดาห้วยบวกปิ่น (แหล่งโบราณคดี)	๒๕๖๑	โต๊รปิฎกะ	๒๖๐๐
เดาห้วยป่าไร่ (แหล่งโบราณคดี)	๒๕๖๒	โต๊รภูมิ	๒๖๐๑
เดาห้วยปู่แหลม (แหล่งโบราณคดี)	๒๕๖๓	โต๊รสิกขา	๒๖๐๔
เดาห้วยแม่คำ (แหล่งโบราณคดี)	๒๕๖๔	ถง (ยาม)	๒๖๐๕
เดาห้วยลึก (แหล่งโบราณคดี)	๒๕๖๔	ถงกันมน	๒๖๐๕
เดาเหล่าน้อย (แหล่งโบราณคดี)	๒๕๖๕	ถงขนัน (ยามเครื่องราง)	๒๖๐๕
เต้า (๑)	๒๕๖๕	ถงแขนง (ยามใส่ดินปืน)	๒๖๐๕
เต้า (๒) (กบไสไม้)	๒๕๖๖	ถงเตี้ยว (กระเป๋ากางเกง)	๒๖๐๕
เต้า (๓) (สัตว์เลื้อยคลาน)	๒๕๖๗	ถงไตไก่ (ถุงขนาดเล็ก)	๒๖๐๕
เต้า (๔) (พืช)	๒๕๗๐	ถงเป้ง (ถุงบรรจุตุ่มน้ำหนัก)	๒๖๐๕
เต้าคำ (ชาดก)	๒๕๗๐	ถงเปอ (ยามขนาดใหญ่)	๒๖๐๘
เต้าน้อยของคำ (ชาดก)	๒๕๗๒	ถงแป้ว (ยามนำหน้าขบวนแห่ศพ)	๒๖๐๘
เต้า, ป่า (แดงโม-พืช)	๒๕๗๓	ถงพา (ยามประจำตัว)	๒๖๐๘
เติน (ห้องโถงบนบ้าน)	๒๕๗๔	ถงยาง (ยามแบบกะเหรี่ยง)	๒๖๐๘
เตี้ยว (กางเกง)	๒๕๗๕	ถงสะธา (ถุงตะเคียว)	๒๖๐๘
เดือนใจ ดีเทศน์	๒๕๗๕	ถงห่อเข้าด้วน (ยามนำหน้าขบวนแห่ศพ)	๒๖๐๘
แดง, ป่า	๒๕๗๗	ถนอม กิตติขจร, จอมพล	๒๖๐๙
แดงงาน	๒๕๗๘	ถวัลย์ ศิษนี	๒๖๑๐
แดง	๒๕๙๔	ถวาย	๒๖๑๑

ถั่ว (ขาม)	๒๖๑๑	ถามเมื่อ (ตุ๊กกั)	๒๖๔๑
ถั่วคูก (ขามกระเบื้อง)	๒๖๑๒	ถ่าน	๒๖๔๒
ถั่วตราไก่	๒๖๑๒	ถ่านลิกไนต์	๒๖๔๔
ถ่อเรือบก (การละเล่น)	๒๖๑๓	ถ้ำ	๒๖๔๔
ถอน (พิธีกรรม)	๒๖๑๓	ถ้ำกระตูก	๒๖๔๔
ถอนขีด (ถอนเสียด)	๒๖๑๕	ถ้ำเกลบ/ถ้ำมอง	๒๖๔๕
ถอนคนตาย	๒๖๑๙	ถ้ำแก้ว/ถ้ำพาจม	๒๖๔๕
ถอนคนตายในที่บ้สมควร	๒๖๒๒	ถ้ำเจ้าหน่อ/ถ้ำลอด	๒๖๔๖
ถอนค้คพราย	๒๖๒๓	ถ้ำซ้าง	๒๖๔๖
ถอนตายโหงตายพราย	๒๖๒๓	ถ้ำซ้างล้าง	๒๖๔๖
ถอนที่ดิน บ้านเรือน	๒๖๒๔	ถ้ำเชียงดาว	๒๖๔๖
ถอนพยาธิ (ถอนความป่วยไข้)	๒๖๒๔	ถ้ำชู่ซ่า	๒๖๔๘
ถอนพระสระแก้ว	๒๖๒๕	ถ้ำดอกคำ	๒๖๔๘
ถอนไฟไหม้	๒๖๒๗	ถ้ำคอยกองเข้า/กองข้าว	๒๖๔๙
ถอนมหาทูปหลวงและถอนอักษระ ๔ หมู่	๒๖๒๗	ถ้ำคอยผาซี	๒๖๔๙
ถอนส้พพะ	๒๖๓๐	ถ้ำตะไค้ะบี	๒๖๕๐
ถอนส้พพะขีด (ถอนเสียดต่าง ๆ)	๒๖๓๑	ถ้ำดับเตา	๒๖๕๐
ถอนหอโรงกุฎวิหาร	๒๖๓๒	ถ้ำทุปู้ (๑)	๒๖๕๑
ถอยหูถอยหาง (พิธีกรรมของพราน)	๒๖๓๒	ถ้ำทุปู้ (๒)	๒๖๕๑
ถั่ว	๒๖๓๒	ถ้ำที่ปางมะผ้า	๒๖๕๒
ถั่วเขียว	๒๖๓๓	ถ้ำนางนอน	๒๖๕๓
ถั่วอก	๒๖๓๔	ถ้ำน้ำบ่อผี	๒๖๕๔
ถั่วซ้ง/ถั่วยาว	๒๖๓๔	ถ้ำน้ำผ้า	๒๖๕๔
ถั่วดิน (ถั่วลิสง)	๒๖๓๕	ถ้ำน้ำลาง	๒๖๕๔
ถั่วถิม คูที่ ถั่วเขียว	๒๖๓๖	ถ้ำในจังหวัดน่าน	๒๖๕๔
ถั่วน้อย (ถั่วลันเตา)	๒๖๓๖	ถ้ำบริจินดา	๒๖๕๕
ถั่วเนา (ถั่วเหลือง, เครื่องปรุงอาหาร)	๒๖๓๖	ถ้ำปลา	๒๖๕๕
ถั่วบ้าอ้า (ถั่วปากอ้า)	๒๖๓๘	ถ้ำปลา, วนอุทยาน	๒๖๕๖
ถั่วแปบ	๒๖๓๙	ถ้ำปางคาม	๒๖๕๖
ถั่วฝรัง	๒๖๔๐	ถ้ำปุม	๒๖๕๖
ถั่วพู	๒๖๔๐	ถ้ำเปลวปล่องฟ้า	๒๖๕๗
ถั่วเพีย	๒๖๔๐	ถ้ำผาเกลบ	๒๖๕๙
ถั่วเหลือง คูที่ ถั่วเนา	๒๖๔๑	ถ้ำผาโงง	๒๖๕๙

ถ้าผาจะรุษ (ถ้าพระอภิรมย์)	๒๖๕๙	เถิน, อำเภอก	๒๖๕๔
ถ้าผาดูบ, วนอุทยาน	๒๖๖๐	เถิม, คุรุบา	๒๖๕๖
ถ้าผาไท	๒๖๖๐	เถียง (โรงเรือน)	๒๖๕๗
ถ้าผานางคอย	๒๖๖๐	เถียงเส้า (โรงตีเหล็ก)	๒๖๕๗
ถ้าผาผึ้ง	๒๖๖๒	เถียง (แข่งขัน)	๒๖๕๗
ถ้าผาโอง	๒๖๖๒	เถณ (ผี-ความเชื่อ)	๒๖๕๗
ถ้าผาเพือก	๒๖๖๒	โถงสามประการ (ชื่อคัมภีร์สอนความประพฤติ)	๒๖๕๙
ถ้าผีแมน	๒๖๖๒	โถ	๒๖๕๙
ถ้าผึ้ง	๒๖๖๒	โถก้านกล้วย	๒๖๕๐
ถ้าพญานาค	๒๖๖๒	โถหัวหมู	๒๖๕๐
ถ้าพระ	๒๖๖๓	โถนา	๒๖๕๑
ถ้ามีดถ้ำลม	๒๖๖๔	โถลเข้า (ถาดใส่ข้าว, งาน)	๒๖๕๑
ถ้าเมืองแพม	๒๖๖๔	ทกโท (ตุ๊กแก)	๒๖๕๒
ถ้าเมืองออน	๒๖๖๔	ทริวาหนชาตกะ (ชาตก)	๒๖๕๒
ถ้าแม่ละนา	๒๖๖๕	ทรง	๒๖๕๓
ถ้าแม่สรวย	๒๖๖๕	ทรงศักดิ์ สุทธปริดา, นาย	๒๖๕๔
ถ้าแม่หุ	๒๖๖๕	ทรงสุรเดช, พระยา	๒๖๕๔
ถ้าแม่อุสุ	๒๖๖๕	ทราย (เนื้อทราย-สัตว์)	๒๖๕๖
ถ้ายุบ	๒๖๖๖	ทรายมูลพม่า, วัด	๒๖๕๖
ถ้าลอด	๒๖๖๗	ทรวายเย่, ศาสนาจารย์ ดร.ฟอเรสต์ ซี	๒๖๕๙
ถ้าลาเก๊ะ	๒๖๖๗	ทวาย (ท่านาย) คูที่ คำทวาย (ท่านาย)	๒๗๐๐
ถ้าศรีโสภณ	๒๖๖๗	ทวี นันทขว้าง, นาย	๒๗๐๐
ถ้าสามชั้น	๒๖๖๙	ทสพิธราชธัมม์	๒๗๐๑
ถ้าเสา	๒๖๗๐	ท้อ	๒๗๐๒
ถ้าห้วยคินไฟ	๒๖๗๐	ท้อ (พืช)	๒๗๐๒
ถ้าอลงกรณ์	๒๖๗๐	ทอง (พืช, โลหะ)	๒๗๐๓
ถ้าเอราวัณ	๒๖๗๐	ทองจิงโก/จิงโก	๒๗๐๔
ถีน (ชนเผ่า)	๒๖๗๑	ทอง : ต้นไม้	๒๗๐๕
ถีน รัตติกน, นาย	๒๖๗๙	ทองเดือนห้า (พืช)	๒๗๐๕
ถู (ยุ่งข้าว)	๒๖๘๒	ทองเพือก (พืช)	๒๗๐๕
ถูเข้า	๒๖๘๒	ทอง ก้นท้าวธรรม, นาย	๒๗๐๖
ถิม/ถิม (แผง-ป้องกันแดดลม)	๒๖๘๓	ทองดี ดวงเนตร, อาจารย์	๒๗๐๗
ถ้ำ, บ่า	๒๖๘๔	ทองดี โพธิยอง, นาง	๒๗๐๘